

Kuća ljudskih prava
Selska cesta 112c, HR-10000 Zagreb
t: +385 (0)1 457 23 98
f: +385 (0)1 457 23 99
kontakt@documenta.hr
www.documenta.hr

MB: 1925199. OIB: 09095322581
Raiffeisen bank Austria d.d.
Broj računa: 2484008-1102930793

PROGRAMSKI IZVJEŠTAJ ZA 2018.

KRATAK OSVRT NA PROGRAME

1. ISTRAŽIVAČKO DOKUMENTACIJSKI PROGRAM

Istraživanje ljudskih gubitaka

Kao što je dogovoreno na prošlim skupštinama **najvažniji prioritet je dovršavanje istraživanja ljudskih gubitaka**. Tijelom 2018. godine je analizirano 2.664 dokumenata, od čega je 2.161 upitnika o žrtvi. U info sustav je uneseno 898 dokumenata.

Prikupljeno je 199 upitnika na terenu na području Dalmacija – Jesenice, Zelengrad, Zaton Obrovački, Blišani, Nadvoda, Zidine, Muškovci, Golubić, Zemunik Gornji, Zemunik Donji, Žegar, Bogatnik, Karin Donji, Karin Donji, Krupa, Obrovac, Islam Grčki, Kruševo, Škabrnja, Podgradina, Paljuv, Pridraga, Čista Mala, Smoković, Murvice. Zaključeno je istraživanje na području nekadašnje općine Benkovac.

U usporedbi s prošlom godinu (2.066 dokumenata u 2017.) riječ je o porastu analiziranih dokumenata, i malom padu analiziranih upitnika (1.604 u 2017.) te na terenu prikupljenih upitnika (375 u 2017.). Uzimajući u obzir smanjenje tima i financijske poteškoće zbog kojih obilazak terena nije bio moguć u tijeku dva proljetna mjeseca rezultati su odlični. Istraživački rad podržava *National Endowment for Democracy*.

U 2019. planiramo nastavak istraživanja te završavanje analize i objavu podataka u ubijenima i nestalima u Istočnoj Slavoniji.

Osobna sjećanja

U nastavku rada na platformama *Osobna sjećanja* i *Lica otpora* transkribirana su i prevedena na engleski sjećanja Jovice Brkića. Također su transkribirana i prevedena na engleski sjećanja Adolfa Péreza Esquivela, dobitnika Nobelove nagrade za mir iz Argentine i Nore Cortiñas, jedne od pokretačica pokreta „Majke s Plaza del Mayo“ koja još uvijek traži posmrtnu ostatke. Transkribirana su i sjećanja pripadnica pokreta otpora Myrtle Ruth Witbooi, Shirley Gunn, Letsika Leqoalane, Shanil Haricharan iz Južne Afrike sva za platformu *Lica otpora*. Platformu *Lica otpora* razvila *Documenta* je razvila u suradnji s Centrom za kulturnu dekontaminaciju (Beograd), Centrom za građansko obrazovanje (Podgorica), Sinagogom – Centrom judovske kulturne dediščine (Maribor), Mirovnom akcijom (Prilep), Quarantasettezeroquattro (Gorizia), Udrugom Goli otok „Ante

Zemljar" (Zagreb), te i Volonterskim Centrom Zagreb, Human Rights Media Centra (Capetown) i Comisión por la memoria (La Plata) uz podršku Europe za građane i GIZ-a. U 2019. planiramo objavu svih intervjuua.

Dokumentiranje rada organizacija za ljudska prava

Documenta je kao partner sudjelovala u izvođenju programa Aktivni arhivi za aktivno znanje u suradnji s Centrom za dokumentiranje nezavisne kulture. Održano je jedno predavanje studentima arhivistike i knjižničarstva te su studenti kontinuirano u periodu 4 mjeseca dolazili u *Documentu* na vježbe iz digitalizacije, pri čemu je digitaliziran određen broj časopisa, letaka i fotografija.

Do kraja je sređeno i popisano registraturno i arhivsko gradivo *Documente* nastalo u periodu 2002. – 2010.

2. JAVNI DIJALOG I JAVNE POLITIKE

U suradnji s *Sensom* uz podršku programa *European Remembrance* u travnju smo otvorili izložbu pod naslovom **Spomenici na nišanu** u Haagu.

U godini iza nas snažnije smo se okrenuli radu s mladima. U suradnji s kolegama iz Njemačke i drugih europskih zemalja u bliskoj suradnji institucija koje se bave obrazovanjem mladih, OCD-ova za mlade, fondacija, muzeja, mjesta sjećanja te istraživačkih institucija iz Belgije, Francuske, Hrvatske, Litve, Norveške, Poljske, Portugala, Slovenije, Španjolske, Češke pripremili smo ljetnu školu posvećenu razmjeni iskustava u radu na suočavanju s prošlošću s mladima. Međunarodni ljetni kamp „**Mjesta žrtava // Mjesta počinitelja**“ održao se u drugoj polovici kolovoza u Zagrebu, Jasenovcu, Vukovaru, Puli, Brijunima, Rijeci i na Golom otoku. 60 mladih iz 12 europskih zemalja sudjelovalo je na međunarodnom ljetnom kampu posvećenom perspektivama i temama, kao što su povezanost između ideološkog poretka i predstavljanje povijesti. Posebna pažnja posvećena je totalitarnim i autoritarnim režimima u Europi u 20. stoljeću i pitanju važnosti pamćenja političkog nasilja za izgradnju suvremenog demokratskog društva. Početkom studenoga u Guernici, u Baskiji na sjeverozapadu Španjolske održana je završna konferencija posvećena javnoj prezentaciji tijekom koje su sudionici kroz razne metode – izložbe, prezentacije, izvedbe, radionice – pokušali posjetiteljima predstaviti sadržaje i događanja s ljetnog kampa. Sve aktivnosti podržane su u sklopu programa *Erasmus +*.

Početkom rujna 2018. počeli smo i prvi projekt podržan od strane *Erasmus +* programa u Hrvatskoj posvećen mapiranju dobrih praksi inicijativa mladih, u mjestima iz kojih se iseljava stanovništvo, u suradnji s Mrežom mladih Hrvatske i organizacijama iz Njemačke, Španjolske i Portugala pod naslovom „**Strengthening the role of youth-work in contesting dynamics of shrinking cities**“. Nakon pripremnog sastanka u Zagrebu održanog u studenom 2018. i usuglašavanja metodologije mapiranja počinjemo istraživanje u veljači 2019.

Početkom rujna započeo je projekt „**Staring at goats. Propaganda, scapegoating and the Other 1918-2018**“. Cilj projekta je dekonstruirati proces stvaranja identiteta Drugog tijekom povijesti, s fokusom na posljednjih 100 godina. Posebna pažnja bit će posvećena konstrukciji i političkoj instrumentalizaciji Drugih i Drugačijih s ciljem društvene i političke mobilizacije u autoritarnim i totalitarnim poretcima. Predmet analize predstavljaju primarni historijski izvori poput fotografija, novinskih tekstova, plakata i filmova. Kombinacijom metoda neformalne edukacije i međunarodne javne kampanje, ukazat će se na kontinuitete prošlosti sa sadašnjošću te ukazati na mehanizme konstrukcije Drugih koji su i danas aktualni i sveprisutni. Projektom se želi potaknuti

građane da razmisle o vlastitim diskriminatornim i ekskluzivnim praksama, da ih osvijeste i kritički propitaju te da izbjegavaju njihovo korištenje.

Intenzitet suradnje s *Asocijacijom nastavnika povijesti EUROCLIO* (čija smo članica), posebno *Hrvatskom udrugom nastavnika povijesti* i kolegama iz drugih post-jugoslavenskih zemalja s kojima smo dobili podršku *European Remembrance* za program **razvijanja modula za osnovne i srednje škole o ratovima devedesetih** se smanjio ali očekujemo da će aktivnosti živnuti kad dobijemo bar minimalna sredstva za rad.

U sklopu aktivnosti *Virtualnog muzeja Dotrščina* u rujnu je izveden rad Gilda Bavčevića naslovljen „Otkucaji“ minimalistički monumentalan, koji je uključio autorove otkucaje srca, asocijativno široko zahvaćajući temu. Za umjetničke intervencije u spomen žrtvama fašizma ubijenim na **Dotrščini** u Drugom svjetskom ratu četvrti put za redom nismo dobili podršku *Ministarstva kulture* putem javnog natječaja.

U fokusu zagovaranja ostali su sjećanje na **Jasenovac** i na druge ustaške logore kao i inicijativa pokrenuta od strane UNESCO-a za **uređenje bivšeg jugoslavenskog paviljona u Auschwitzu**, u koju su uključene i kolegice iz Hrvatskog povijesnog muzeja i Hrvatskog državnog arhiva kao i kolege iz drugih post-jugoslavenskih zemalja. U 2018. fokusirali smo se i na fašistički logor **Kampor**, kao i ustaški logor **Slana**. U suradnji s Udrugom Goli otok "Ante Zemljarić" nastavili smo zagovarati **ustanovljenje Javne ustanove spomen područje Goli otok**. Naša suradnja je prirodna reakcija na zanemarivanje važnog dijela naše prošlosti.

Nakon okruglog stola i radionica koje smo u rujnu 2017. organizirali u **Rijeci**, u suradnji s Zakladom Friedrich Ebert, u listopadu 2018. smo organizirali **stručnu raspravu u Rijeci** o razvijanju kulture pamćenja na fašistički logor Kampor, Goli otok i ustaški logor Slana na otoku Pagu. Okupljanje pod naslovom „Suvremena kultura pamćenja u Hrvatskoj i Europi. Kako dalje na odabranim lokacijama na Golom otoku, Grguru, Pagu i Rabu?“ organizirala je *Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću uz podršku regionalnog ureda Zaklade Friedrich Ebert i zaklade EVZ*. Planiramo partnerstvo s Primorsko-goranskom županijom na razvijanju **Putova mira**. Podnijeli smo aplikaciju u sklopu Švicarsko-hrvatskog programa suradnje i očekujemo odgovor.

Zbog smanjenih kapaciteta u 2018. nismo podnijeli ni jednu kaznenu prijavu.

Očekujemo da će 2019. biti objavljeni **Gliniski zbornik** s popisom imena ubijenih i nestalih u Glini i okolici u Glini 1941.

3. PRAĆENJE SUDSKIH POSTUPAKA I PODRŠKA ŽRTVAMA

Documenta tim koji se bavi unaprjeđenjem sudskih standarda i praksi tijekom 2018. djelovao je na polju praćenja suđenja za rane zločine, praćenja postupaka za naknadu štete te pružanja pravne pomoći i podrške žrtvama kaznenih djela. Tijekom 2018. najznačajniji opseg djelovanja bio je onaj u sklopu realizacije i dovršetka JUST projekta financiranog od strane Europske Unije koji je *Documenta* zajedno s partnerskim organizacijama (Centar za mir, nenasilje i ljudska prava iz Osijeka, Bijeli krug Hrvatske iz Splita i Udruga za podršku žrtvama i svjedocima iz Vukovara) provodila od početka 2017. Službeni naziv projekta bio je „**Prava, podrška, zaštita i kompenzacija žrtava kaznenih djela**“. Uz već ranije odrađene projektne aktivnosti, u 2018. realizirani su svi zacrtani projektni planovi (javni događaji, dovršetak istraživanja o potrebama žrtava kaznenih djela, objavljivanje izvještaja te niza javnih priopćenja).

22. veljače 2018. je u sklopu rečenog projekta u Novinarskom domu organizirana Konferencija povodom obilježavanja Europskog dana žrtava kaznenih djela. Fokus

konferencije bio je na raspravi o doprinosu implementaciji Direktive 2012/29/EU o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela i Direktive 2004/80/EC o naknadama žrtvama kaznenih djela. Na konferenciji su se okupili predstavnici pravosuđa (predsjednici i suci županijskih sudova, općinskih sudova, odvjetnici, predsjednica i sutkinja Visokog prekršajnog suda), predstavnici Ureda Pučke pravobraniteljice, Pravobraniteljice za djecu, predstavnici specijalnih ureda pravobranitelja – za ravnopravnost spolova i osobe sa invaliditetom, predstavnici Ministarstva pravosuđa, Ministarstva hrvatskih branitelja, Ministarstva unutarnjih poslova te niz organizacije civilnog društva za ljudska prava koje godinama rade na podršci žrtvama. Na konferenciji su predstavljene i preliminarni rezultati istraživanja o potrebama žrtava kaznenih djela, kao i prvo izdanje Priručnika za žrtve kaznenih djela, koji je objavljen u sklopu projekta a namijenjen je žrtvama kaznenih i prekršajnih djela s ciljem da im olakša put ostvarivanja njihovih prava zajamčenih nacionalnim zakonima.

Priručnik je distribuiran svim relevantnim organizacijama i institucijama koje se bave pravima i podrškom žrtava kaznenih djela, kako bi ga dalje prosljeđivale samim žrtvama. Povratne informacije te interes za Priručnikom bile su više nego pozitivne te je u dogovoru s partnerskim organizacijama priređeno i drugo, ponovljeno izdanje, tiskano u svibnju 2018. Oba izdanja prevedena su na engleski jezik.

Finalna projektna konferencija organizirana je 6. srpnja 2018. U Novinarskom domu u Zagrebu, pri čemu je predstavljen završni izvještaj „ Položaj i prava žrtava kaznenih djela“. U sklopu ove publikacije objavljeni su rezultati istraživanja o potrebama žrtava kaznenih djela koje se provodilo od veljače 2017. do svibnja 2018. te prezentiran izvještaj o suđenjima za ratne zločine u Hrvatskoj za 2017. godinu. Usto, Izvještaj je donio i niz tekstova koji problematiziraju razvoj prava žrtava u RH, ranjive skupine žrtava te prava i položaj pojedinih kategorija žrtava kaznenih djela u RH. Na samoj Konferenciji javno su predstavljeni rezultati spomenutog istraživanja te izvještaj o suđenjima za ratne zločine za 2017. Glavni zaključci istraživanja ukazali su na to da u sustavu pružanja podrške žrtvama postoje mnogi elementi koji zahtijevaju značajna poboljšanja te da je razina informiranosti (ali i razumijevanja vlastitih prava) žrtava još uvijek niska. Također, uočena je potreba specifičnih edukacija svih involviranih dionika, ali i nužno jačanje ljudskih i tehnoloških kapaciteta onih koji svakodnevno rade sa žrtvama kaznenih djela. Ne manje važan zaključak je i onaj o potrebi dodatne senzibilizacije policijskih službenika koji dolaze u kontakt sa žrtvama.

Projekt je uspješno završen u srpnju 2018. nakon čega je donatoru poslan tehnički i financijski izvještaj koji je evaluiran s pozitivnim ocjenama.

Osim gore navedenih rezultata projektnih aktivnosti, *Documenta* je tijekom 2018. sudjelovao i u organizaciji te realizaciji niza drugih javnih događanja. Tako je 27. travnja 2018. u Novinarskom domu u Zagrebu organiziran **Okrugli stol na temu položaja žrtava vojnoredarstvene operacije „Bljesak“**, dok je u istom prostoru 9. i 10. listopada ove godine organizirana velika međunarodna konferencija „**Pravda nakon Haaga**“. Na ovoj konferenciji razgovaralo se o svim postignućima i poteškoćama u procesuiranju ratnih zločina i nastavku kaznenog progona u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te Srbiji nakon okončanja rada Međunarodnog kaznenog suda za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji (MKSJ), a među brojnim sudionicima iz Hrvatske, regije i inozemstva bio je i Serge Brammertz, glavni tužitelj Mehanizma međunarodnih kaznenih sudova i bivši Glavni tužitelj Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju u Haagu.

Kroz 2018. *Documenta* je u partnerstvu s Fondom za humanitarno pravo iz Beograda te Prištine provodila projekt „Supporting the prosecution of war-related crimes committed during the wars of the former Yugoslavia“ financiran od strane fondacije European fund for Balkans. Ciljevi projekta su upozoriti na nekažnjavanje ratnih zločina u ratu u bivšoj Jugoslaviji; olakšati građansko sudjelovanje u procesima odgovornosti te žrtvama osigurati istinu, priznanje te odštetu; ojačati vladavinu zakona i povjerenje javnosti u

institucije; podići svijest javnosti o angažmanu suočavanju s prošlošću u Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu; omogućiti daljnja istraživanja na temu kaznenih progona za ratne zločine. Poseban je cilj poboljšati nacionalne kapacitete za istragu međunarodnih zločina i progon počinitelja.

Od ostalih aktivnosti a tijekom 2018. izdvojit ćemo kontinuirano praćenje suđenja za ratne zločine na sudovima u Hrvatskoj uz redovne izvještaje o istima; pružanje pravne pomoći u prostorijama *Documente* ili telefonskim putem; sastanke s odvjetnicima koji zastupaju žrtve te dva organizirana sastanka s pravosudnim tijelima (ŽDO Osijek i ŽDO Zagreb). Zahvaljujući naporima tima i volonterskom angažmanu pravnic **zadržali smo kontinuitet u praćenju suđenja**. Za učinkovitije procesuiranje ratnih zločina bilo bi neophodno povećanje kapaciteta DORH-a, kao i kontinuirano stručno usavršavanje na tragu programa koje smo započeli uz podršku Vrhovnog suda i DORH-a, u suradnji s *Pravosudnom akademijom* i profesoricama *Pravnog fakulteta*, za koje je vrlo teško osigurati neophodna sredstva.

ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

Godinu iza nas je obilježila financijska nesigurnost i velike posudbe koje smo uspjeli vratiti. Napustile su nas dugogodišnje kolegice Maja Dubljević, Irma Vrhovski i Milena Čalić Jelić. Sa svim kolegicama i nakon raskida radnog odnosa ostajemo u kontaktu i nastavljamo suradnju. Morali smo raskinuti i ugovore o radu s Đinom Đivanovićem i Jelenom Đokić Jović čiji rad povremeno honoriramo. Od 1.12.2018. zaposleno je šest osoba: arhivist **Nikola Mokrović**, koordinatorka programa istraživanja i dokumentiranja **Nives Jozić**, istraživačica **Božica Ciboci**, medijski koordinator **Eugen Jakovčić**, koordinator programskog područja Kultura sjećanja **Boris Stamenić** i voditeljica **Vesna Teršelić**, tri osobe su honorarno angažirane (na administrativnim poslovima **Đino Đivanović**, na administrativno - financijskim poslovima **Ivan Milić Štrkalj** a na praćenju suđenja **Jelena Đokić Jović**) uz podršku volontera i volonterki. Svi zaposlenici/ce imaju višestruke obaveze koje podrazumijevaju provedbu i koordiniranje programa projekta te namicanje sredstava. Ni za jednu institucionalnu poziciju ključnu za funkcioniranje *Documente* (admin, financije, arhiva, voditeljica...) nemamo u potpunosti osigurana neophodna financijska sredstva za plaće u 2019. Upravo smo završili operativno planiranje za 2019. i dovršavamo preraspodjelu sredstava raspoloživih za uredske troškove, programske troškove i plaće kako bi zatvorili financijsku konstrukciju do 30. 6. 2019.

Prošle godine razvili smo novu strukturu uz novu podjelu posla i operativni plan rada za 2018. uz podršku Mladena Majetića. Funkcioniramo u produženoj krizi koja stalno poprima nove oblike. Mali izvršni tim koji zasjeda najmanje jednom tjedno, uz rješavanje pitanja relevantnih za sve na mjesečnom timskom sastanku nastoji pronaći optimalna odgovore. Na Upravnoj razini oslanjamo se na Skupštinu (koja je zasjedala u ožujku i prosincu) i Upravni odbor (koji se sastao u rujnu).

Nastojimo konsolidirati financijsko poslovanje. Nakon otkazivanja *Konta Obad* s kojim smo lijepo surađivali od početka našeg poslovanja, angažirali smo *Rakun*. Teška situacija u kojoj smo se našli nakon odlaska na bolovanje i konačnog davanja otkaza prijašnje financijske koordinatorkice Irme Vrhovski, postupno se rješava pa vođenje financija i pripremu proračuna postupno preuzima Ivan Milić Štrkalj.

U programskom smislu za sada se nismo odrekli aktivnom angažmanu ni u jednom od naših programa. Za sve je vrlo osvježavajuće da smo uz dugogodišnje programe pronašli snage za aktivniji angažman z mladima i za mlade. Na tim je programima angažiran i novozaposleni djelatnik Boris Stamenić koji uz obranjeni doktorat znanosti sa sobom

donosi i mrežu kontakata s institucijama iz Njemačke, Portugala, Španjolske i drugih zemalja.

Mada je C.S.Mott fondacija odobrila još jednu institucionalnu podršku, ovaj puta povećanu na 250.000 USD za period od 1.7.2017. - 31.12. 2019. što je ujedno i njihova zaključna podrška, jako osjećamo nedostatak podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva koja bi nam se uskoro trebala javiti.

Imamo 10 aktivnih projekata (Istraživanje i dokumentiranje ljudskih gubitaka uz podršku **NED-a** (u kom smo koordinator) do 30.06.2019. – s dobrim izgledima nastavka podrške; jednokratnu podršku **Think Link** za praćenje suđenja na regionalnoj razini (u kom smo koordinator) do 31.12.2018.; podršku **EVZ** u vezi lokacija stradanja iz Drugog svjetskog rata Kapor i Slana (u kom smo koordinator) do 30.04.2020 – s dobrim izgledima nastavka podrške; **EACEA European Remembrance** (u kom smo partner) u vezi govora mržnje do 30.04.2020; uz podršku **Srpskog narodnog vijeća i Vijeća srpske nacionalne manjine Zagreba** pripremamo konferenciju „Pravda nakon Haga“ i izložbu „Zapadna Slavonija u ratu“ (u oba projekta smo koordinator); **Erasmus +** „Mjesta žrtava // mjesta počinitelja“ koji uskoro završava (u kom smo partner) u kom smo organizirali međunarodni ljetni kamp za 65 mladih iz 12 europskih država te novi (u kom smo koordinator) koji se bavi mapiranjem dobrih praksi rada s mladima iz gradova iz kojih se iseljavaju sve generacije do 30.04.2020 te 2 **EIDHR** projekta (u kojima smo partner) u vezi rada s žrtvama i u vezi zagovaranja inicijative za REKOM. Uz to do 31.12.2019. imamo institucionalnu podršku **C.S.Mott fondacije** koju nije moguće produžiti.

U vezi namicanja sredstava dogovorili smo da za neke od natječaja za pisanje projektnih aplikacija angažiramo i honoriramoiskusne kolegice i kolege. Javili smo se na natječaj *Nacionalne zaklade* i očekujemo odgovor do prosinca. Čekamo odgovore samo još na jednu aplikaciju (*EEA Norway Grants*) jer je i broj natječaja na koje se uopće možemo javiti ograničen, a u pripremi je pet projektnih prijedloga (*Švicarsko-hrvatski program suradnje, Europski socijalni fond, EVZ, EU Justice, IHRA*). Uz njih ćemo do kraja godine sigurno pripremiti bar još jednu aplikaciju za *Erasmus* što je u skladu s snažnijim okretanjem radu s mladima i za mlade. Kad se otvore natječaji primjereni za nas često se rokovi poklapaju (kao primjerice 1. listopada kad se zatvara čak 3 natječaja), što nam stvara logističke poteškoće.

Mada u 2018. u *press clippingu* bilježimo više od 150 objava, nedvojbeno je da nam je u zadnjoj godini pala javna vidljivost, ne samo zbog nenaklonjenih vladinih institucija i urušavanja HRT-a već i zbog objektivne nemogućnosti da koncentrirano nastupamo u javnosti.

Mada nije moguće procijeniti kad možemo očekivati financijsko i programsko konsolidiranje vrlo je važno da se postupno stabiliziramo i poboljšamo naš kapacitet za praćenje ostvarivanja planiranih rezultata rada u skladu s mogućnostima smanjenog tima i ograničenih sredstava.

KLJUČNA POSTIGNUĆA

Navodim tek nekoliko postignuća kao ishodište za raspravu na skupštini, za daljnje dopune:

- Kontinuitet istraživanja, praćenja suđenja i zagovaranja
- Analiza podataka o ljudskim gubicima u Istočnoj Slavoniji
- Objava rezultata regionalnih politika rješavanja sudbine nestalih osoba
- Izložbe *Kosovo 1998.-1999.* u Zagrebu *Spomenici na nišanu* u Haagu

- Širenje kruga suradnika posebno u sferi rada s mladima i za mlade, nastave povijesti i umjetničkog djelovanja
- Razvoj programa podrške žrtvama kaznenih djela i objava rezultata istraživanja položaja i potreba žrtava kaznenih djela
- Objava Mape zločina u ratovima 1991-2001 na području bivše SFRJ
- Unapređivanje suradnje s Ministarstvom pravosuđa

KLJUČNE SLABOSTI

- Usporavanje pripreme kaznenih prijava
- Smanjivanje obima

JAVNA PREDSTAVLJANJA, IZLOŽBE, OKRUGLI STOLOVI I KONFERENCIJE

Organiziranje **komemorativnog putovanja** u Mostar, Ahmiće i Trusinu u siječnju 2018.

Sudjelovanje i prezentacija podataka na **XI Forumu za tranzicijsku pravdu** u post-jugoslavenskim zemljama, koji se održao 28. i 29. siječnja u Sarajevu. Podatke za općinu Petrinja (grad Petrinja, Kraljevčani, Luščani, Hrastovica) i općinu Dvor (Dvor, Donji Žirovac, Rujevac) prezentirala je Nives Jozić, dok je Vesna Teršelič moderirala dva panela, Utjecaj civilnih inicijativa na uspostavljanje tranzicijske pravde u praksi i Proces REKOM.

U suradnji s Dokumentacijskim centrom Priština, u petak, 23. veljače 2018. otvorena je izložba **Kosovo 1998-1999** (<http://kosovo.sense-agency.com/sr>), nakon dva mjeseca priprema. Izložba je otvorena okruglim stolom na kojem su sudjelovali Azem Vllasi i Jerko Bakotin uz moderaciju Vesne Teršelič. Na otvorenju su govorili Marko Klarin (Sense Agency), Dea Dedi (HLC Kosovo), Azem Vllasi i Vesna Teršelič. Izložba je bila otvorena do 02. ožujka.

U suradnji s Fondom za humanitarno pravo Beograd, Fondom za humanitarno pravo Priština i Centrom za mlade Kvart Prijedor organiziran je okrugli stol povodom predstavljanja preliminarnih rezultata istraživanja za nestale **Problem nestalih osoba – najznačajnije humanitarno pitanje** u Zagrebu, 13. veljače 2018. u Kući ljudskih prava. Na okruglom stolu uz predstavnike organizacija za zaštitu ljudskih prava i obitelji nestalih, sudjelovali su i predstavnici Uprave za zatočene i nestale Ministarstva branitelja, kao i službe za ratne zločine MUP-a RH-a.

Organiziranje tribine **Pravda za žrtve**, 24. ožujka 2018. u Kući ljudskih prava, gdje su govorile predsjednica udruženja Protiv zaborava Marica Šeatović, koordinatorica istraživanja Ljudskih gubitaka RH 1991.-1995. Nives Jozić i voditeljica Documente Vesna Teršelič. Tribina je organizirana povodom UN-ovog Međunarodnog dana prava na istinu o teškim povredama ljudskih prava i za dostojanstvo žrtava. Upozoreno je da još uvijek nisu usvojeni zakoni o civilnim žrtvama rata i nestalim osobama tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj.

Početkom travnja organizirali smo izložbu „**Spomenici na nišanu**“ u Haagu

Organiziranje **okruglog stola** u suradnji sa SNV-om, povodom obilježavanja stradavanja civila tijekom **Vojno-redarstvene akcije Bljesak**, 27. travnja 2018., u Novinarskom domu u Zagrebu. Ukazano je na činjenicu neprocesuiranja ratnih zločina tijekom i nakon Vojno-redarstvene akcije Bljesak, zatim, da se zločini nad Srbima ne definiraju kao ratni zločini, a kazne počiniteljima zločina su blage te su zatražili da se priznaju prava civilnim

žrtvama i njihovim srodnicima (<https://www.documenta.hr/hr/documenta-i-snv-nitko-nije-odgovarao-za-ratne-zlo%C4%8Dine-nad-srbima-u-akciji-bljesak.html>).

Početak svibnja *Documenta* je sudjelovala na skupštini EU Rusija građanskog foruma u Sofiji.

Od 4. do 10. lipnja održana su **dva predavanja, u Permu** (Mokrović) i Moskvi (Mokrović i Teršelič), u sklopu programa koji je organizirala Rusko-njemačka razmjena, o ratovima na području bivše Jugoslavije, te nastojanjima organizacija civilnog društva za dokumentiranjem činjenica i osobnih sjećanja.

Dana 06. srpnja 2018. organizirano je **Predstavljanje izvještaja o suđenjima za ratne zločine 2017. i položaj, prava žrtava kaznenih djela** u Novinarskom domu u Zagrebu. Prikazani su rezultati rada te je stavljen naglasak na poticaj daljnjeg razvoja podrške i realizacije prava žrtava kaznenih djela kroz buduće zakonodavne aktivnosti Hrvatskog sabora te punu implementaciju postojećih zakona u skladu s normama EU Direktiva te je predstavljen izvještaj o suđenjima za ratne zločine 2017. (<https://www.documenta.hr/hr/ter%C5%A1eli%C4%8D-dorh-bi-trebao-ustrojiti-poseban-specijalizirani-odjel-za-ratne-zlo%C4%8Dine.html>).

Organiziranje **konferencije za novinare**, 3. kolovoza 2018. godine, u Kući ljudskih prava, **povodom godišnjice VRA Oluja** i podnošenja zahtjeva za pristup informacijama Ministarstvu unutrašnjih poslova RH i Državnom odvjetništvu RH vezano za radnje poduzete u vezi stradanja u selima Komić i Poljice 12. kolovoza 1995. (<https://www.documenta.hr/hr/ter%C5%A1eli%C4%8D-23-godine-nakon-oluje-jo%C5%A1-nije-zavr%C5%A1ena-istraga-za-zlo%C4%8Dine-u-komi%C4%87u-i-poljicama.html>).

Sudjelovanje i organizacija međunarodne konferencije **Pravda nakon Haaga**, 09.-10. listopada 2018., u Novinarskom domu u Zagrebu. Govorilo se o svim postignućima i poteškoćama u procesuiranju ratnih zločina i nastavku kaznenog progona u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te Srbiji nakon okončanja rada Međunarodnog kaznenog suda za ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji (MKSJ). Osim tužitelja za ratne zločine, pravnika, sudaca, stručnjaka i aktivista koji su tijekom konferencije govorili o izazovima regionalne suradnje u procesuiranju ratnih zločina, na skupu su se analizirale i sadašnje prakse korištenja sudski utvrđenih činjenica u novinarstvu, znanosti i obrazovanju te su predložene mogućnosti unaprjeđenja. (<https://www.documenta.hr/hr/brammertz-procesuiranje-ratnih-zlo%C4%8Dina-u-regiji-nazaduje-pravda-nakon-haaga.html>).

Izdano je priopćenje za javnost povodom obilježavanja 27. godina od ratnog zločina u Lovasu u kojem je od dana okupacije 10. listopada 1991. godine te tijekom studenog i prosinaca 1991. ubijeno 70 osoba. (<https://www.documenta.hr/hr/lovas-27.-godina-od-ratnog-zlo%C4%8Dina.html>).

Organizirano je predstavljanje **Mape žrtava** 20. prosinca 2018.

Pripremili: Đino Đivanović, Nives Jozić, Nikola Mokrović, Vesna Teršelič